

พระราชวังสนามจันทร์

พระราชวังสนามจันทร์ ตั้งอยู่ในจังหวัดนครปฐมอยู่ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ ประมาณ 1 กม.โปรดเกล้าให้สร้างโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (เมื่อยังดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ในปี พ.ศ. 2450 มีพื้นที่ 888 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา มีพระยาวิสุทธกรรมศิลป์ประสิทธิ์ (น้อย ศิลป์) เป็นผู้ออกแบบและดำเนินการสร้าง ทรงพระราชทานนามว่า “พระราชวังสนามจันทร์” ใช้เป็นที่แปรพระราชฐานในสมัยรัชกาลที่ 6 และใช้เป็นที่มั่น เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับวิกฤตการณ์ของประเทศในสมัยนั้น เพราะพระราชวังสนามจันทร์ตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสมและยังทรงใช้เป็นสถานที่สำหรับซ้อมรบเสือป่า

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2546 คณะกรรมการอำนวยการบูรณะพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี องค์ประธาน ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย นายนาวัน ชันธุริฎ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม, มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ลลิตา กาญจนารักษ์ รองอธิการบดีวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายคืนพระราชวังสนามจันทร์ ให้สำนักพระราชวัง

ปัจจุบันเปิดให้เข้าชม พระที่นั่งพิมานปฐม, พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี, พระที่นั่งวัชรวิมยา, พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์, เทวาลัยคเณศร์, พระตำหนักขาลมิ่งคลอาสน์, พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์, พระตำหนักทับขวัญ และเรือนบริวารต่างๆ

พระที่นั่งพิมานปฐม พระที่นั่งองค์แรกที่สร้างใน พ.ศ. 2450 เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน 2 ชั้น แบบตะวันตก มีช่องระบายลมและ

ระเบียงตลอดย่นที่เรียกว่า “ชนมบังฉิง” อย่างงดงาม ภายในพระที่นั่งฯ ยังมีป้ายชื่อห้องปรากฏอยู่ เช่น ห้องชวนพัก ห้องพระบรรทม ห้องบรรณาคม ห้องพระกุษา ห้องสงฆ์ ห้องเกย ห้องเสวย ห้องพระเจ้า พระที่นั่งองค์นี้พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ใช้เป็นที่ประทับก่อนขึ้นครองราชย์ รับรองพระราชอาคันตุกะและออกให้ราษฎรเข้าเฝ้า ปัจจุบันภายในจัดแสดงสิ่งของมีค่า ทุลเกล้าทุลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 ในวโรกาสที่สำคัญต่างๆ

ชั้นล่าง ภายในห้องชวนพัก แสดงรูปจำลองสิ่งก่อสร้างรอบพระราชวังสนามจันทร์ นครวัดจำลองทำด้วยเงิน ทุลเกล้าถวายโดยสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ สีมุนี, รูปจำลองโลหะปราสาท, ปราสาทพระเทพบิดร ทำจากกระดาษ

ห้องจีน จัดแสดงชุดรับรองแขกจากประเทศจีน ทุลเกล้าถวายโดยรัฐบาลจีน ทำจากไม้แกะสลักเป็นรูปมังกร

ชั้นบนของพระที่นั่งพิมานปฐม ทุกๆ ห้องจะมีป้ายบอกชื่อห้อง (ป้ายเดิมที่มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาล ที่ 6)

ห้องพระเจ้า เป็นหอพระประจำพระราชวังสนามจันทร์ ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังลาย “เทพประณม” โดยรอบ ฝีมือพระยาอนุศาสน์จิตรกร นามเดิมจันทร์ จิตรกร กลางห้องประดิษฐานพระมหาเศวตฉัตร จากห้องพระเจ้าน้องออกไปทางทิศตะวันออก จะเห็นองค์พระปฐมเจดีย์ เทวาลัยคเณศร์เป็นแนวเดียวกัน

พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี เชื่อมต่อจากพระที่นั่งพิมานปฐม ออกไปทางทิศใต้ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน 2 ชั้น แบบตะวันตก ประดับลวดลายไม้ฉลุเหมือนกับพระที่นั่งพิมานปฐม ใช้เป็นที่ประทับเจ้านายฝ่ายใน ในสมัยนั้น ปัจจุบันภายในพระที่นั่งฯ ชั้นบนจัดแสดงห้องพระบรรทม ห้องทรงงานเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศในสมัยก่อน

พระที่นั่งวัชรวิมยา สร้างขึ้นหลัง พ.ศ. 2460 (หลังจากที่สร้างพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์) โดยสร้างทางเชื่อมชั้นล่างให้ถึงกันซึ่งมองดูแล้วเหมือนพระที่นั่งแฝด ลักษณะทรงไทยก่ออิฐถือปูน 2 ชั้น ภายนอกเหมือนวัด หลังคาลด 2 ชั้น มุงกระเบื้องเคลือบสี ทำนองเดียวกับหลังคาพระที่นั่งที่พระบรมมหาราชวัง มีข้อฟ้า ใบระกา หางหงส์ นาคสะดุ้ง ทางทิศใต้มุขเด็จมีชานชาลา เชื่อมต่อกับชานชาลาพระที่นั่งพิมานปฐม หน้บ้านมุขเด็จแกะสลักรูปพระราชสานต์

“งานฉลอง ๑๐๐ ปี พระราชวังสนามจันทร์”

23 พฤศจิกายน- 2 ธันวาคม 2550

▶ ทางเข้า/ ออก

จำหน่ายบัตร

จุดประชาสัมพันธ์

กองอำนวยการ

กองอำนวยการร่วม

จุดพยาบาล

ATM. A.T.M.

รถ ATM.

เวทีการแสดง

BG ปรภ.

WC สุขา

WC รถสุขา

ภายใต้วงรัศมี ที่มีกรอบล้อม ภายในประดับกระจกสีน้ำเงิน มีสาหร่าย
รวงผึ้งห้อยลงระหว่างเสาหน้ามุขอย่างงดงาม หน้าบันทางด้านทิศ
ตะวันออกมีลวดลายช้างเอราวัณ บนหลังมีสัปคับลายทองตามแบบ
ช้างทรงของกษัตริย์ หน้าบันทางด้านทิศตะวันตกมีลวดลายเหมือน
กับหน้าบันมุขเด็จแต่ใหญ่กว่า พระทวารและพระบัญชาพระที่นั่ง
ทั้งสองชั้น ลักษณะคล้ายซุ้มเรือนแก้ว มีบันแถลงเสียบไว้ท้ายค
วชิราวุธ ภายในมีเสา ๒ อยู่ใต้หมากงดู ล้อมลายกนก ลงรักปิดทอง
ภายในพระที่นั่งฯ เพดานห้องทาสีแดงชาด ขึ้นบนเป็นไม้แกะสลัก
ดวงดาวาลงรักปิดทองประดับกระจก ชั้นล่างเพดานห้องทาสีแดง
ชาดลงรักปิดทองเป็นลวดลายดวงดาวา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 6 ทรงใช้เป็นที่ประทับและทรงพระอักษรเป็นครั้งคราว
ปัจจุบันชั้นบนจัดแสดงห้องพระบรรทม

พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เป็นโถงใหญ่หลังคาเชื่อมต่อกับพระ-
ที่นั่งจักรีมหา มี่เครื่องประดับหลังคาเหมือนกัน หน้าบันทางทิศเหนือ
เป็นรูปจำหลักท้าวอมรินทรเทวีราชประทานพร ประทับอยู่ในพิมาน
ปราสาทสามยอด พระหัตถ์ขวาทรงวชิระ พระหัตถ์ซ้ายประทานพร
แวดล้อมด้วยบริวารอันมีเทวดาและมนุษย์ห้าหมู่ ภายในมีเสานางจรัส
ทรงแปดเหลี่ยมทำเป็นลายกลีบบัววงกลมโดยรอบทั้งต้น พระที่นั่ง-
สามัคคีมุขมาตย์ ใช้สำหรับเป็นที่ประชุมเสื่อป่าประกอบพิธีกรรม
ซ้อมและเล่นโขนละคร

พระตำหนักขาลิมงคลอาสน์ คล้ายปราสาทขนาดเล็กแบบ
สถาปัตยกรรมเรือนของฝรั่งเศสผสมผสานกับชาลพีทิมเบอร์
ของอังกฤษ ทาสีไข่ไก่หลังคามุงกระเบื้องสีแดง ขึ้นบนประกอบด้วย
ห้องพระบรรทม ห้องทรงพระอักษร ห้องทรง ชั้นล่างมี 1 ห้อง คือ
ห้องรอเข้าเฝ้า ขึ้นบนและล่างมีระเบียงโดยรอบทั้งสามด้าน (ยกเว้น
ด้านหลัง) ทางด้านตะวันออกและตะวันตกมีเฉลียงเป็นรูปครึ่งวงกลม
เสาใหญ่ทรงกลมคล้ายเสาหอของปราสาท สร้างใน พ.ศ. 2451

หลัง พ.ศ. 2459 พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ทรงประทับที่พระ-
ตำหนักขาลิมงคลอาสน์เป็นประจำ ในฐานะที่ทรงเป็นผู้บัญชาการ
เสื่อป่า เมื่อมีการซ้อมรบเสื่อป่า ณ พระราชวังสนามจันทร์

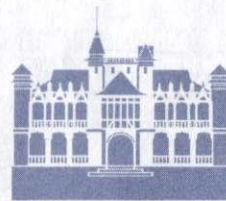
พระตำหนักมหาราชวรดิษฐ์ เป็นพระตำหนักที่สร้างด้วยไม้สัก
สถาปัตยกรรมแบบนีโอคลาสสิกสร้างขึ้นคู่กับพระตำหนักขาลิมงคล-
อาสน์ มีฉนวนทางเดินทำเป็นสะพานเชื่อมต่อกัน พระเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าให้สร้างใน พ.ศ. 2459 โดยมีหม่อมเจ้าอิทธิ-
เทพสรร กฤดากร เป็นสถาปนิกออกแบบเช่นเดียวกับพระตำหนัก
ขาลิมงคลอาสน์ พระตำหนักนี้พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ทรงโปรด-
เกล้าให้ใช้เป็นที่ประทับของเจ้านายฝ่ายใน

พระตำหนักทับขวัญ เป็นเรือนไทยที่สมบูรณ์แบบ ออกแบบ
และควบคุมการก่อสร้างโดยพระยาวิสุทธกรรมศิลป์ประสิทธิ์ (น้อย ศิลป์)
ประกอบด้วยเรือนใหญ่ 4 หลัง เรือนเล็ก 4 หลัง หันหน้าเข้ากัน
ทั้ง 4 ทิศ เรือนใหญ่ประกอบด้วย เรือนโถง เรือนครัว และหอนอน
2 หอ (หอนอนทางด้านทิศใต้เคยเป็นห้องพระบรรทมของรัชกาล
ที่ 6 มาก่อน) บริเวณกลางเรือนปลูกต้นจันเพื่อเพิ่มความร่มรื่นให้
แก่เรือน (ต้นจันยังเป็น ต้นไม้ประจำจังหวัดนครปฐม)

เทวาลัยเคนส์ พระเคนส์หรือพระพินเนสวอร์ เทพเจ้าผู้มี
เศียรเป็นช้าง เจ้าแห่งศิลปวิทยาการ การประพันธ์ ผู้ซึ่งจัดอุปสรรค
ทั้งมวล เทวาลัยเคนส์ตั้งอยู่ที่สนามหญ้าหน้าพระที่นั่งพิมานปฐม

อนุสาวรีย์ย่าเหล “ย่าเหล” เป็นสุนัขพันธุ์ทาง หางเป็นพวงลี
ขาวดำดำ ย่าเหลมีความเฉลียวฉลาดและจงรักภักดีต่อพระเจ้า-
อยู่หัวอย่างมาก จึงเป็นที่โปรดปราน ของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6
เป็นอย่างยิ่ง

พระราชวังสนามจันทร์เปิดให้เข้าชมทุกวัน

ตั้งแต่เวลา 9.00-16.00น.

โทร. (034) 244-235

พระพิฆเนศวร

เนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปี พระราชวังสนามจันทร์ และ ร่วมเฉลิมพระเกียรติ
ฉลองในงานมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

๑๐๐ ปี พระราชวังสนามจันทร์
SANAM CHANDRA PALACE CENTENNIAL

พระพิฆเนศวร

เทวาลักษณ์เศศร์

เทวาลักษณ์เศศร์นั้น ตั้งอยู่ที่สนามด้านหน้าของพระที่นั่งพิมานปฐม และเมื่อมองจากพระที่นั่งพิมานปฐม จะเห็นพระปฐมเจดีย์ เทวาลักษณ์เศศร์ อยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน เป็นที่ประดิษฐานพระคเณศร์ เทวาลักษณ์เศศร์ เป็นเทวาลักษณ์ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงออกแบบ จากหนังสืองานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๖ พระปฐมเจดีย์เสียดฟ้า ทวารวดีรุ่งเรือง เมืองมหาอิศราธิราชเจ้า หน้า ๑๓๓ รองศาสตราจารย์ สมประสงค์ น่วมบุญ ได้อธิบายถึงศิลปะและลักษณะของเทวาลักษณ์เศศร์ ว่า "ลักษณะของเทวาลักษณ์ส่วนฐานยกพื้นสูง ต่อจากฐาน ก่อเป็นซุ้มสี่ขาทั้ง ๔ ด้าน ที่มุมมีลายกลีบ ๓ กลีบ ทำด้วยโลหะ กลีบตรงกลางใหญ่ มี ๒ กลีบ เรียวเล็ก โคงตามประกอบอีก ๒ ข้าง คล้ายยอดฉัตร มีประตูดัดเปิด - ปิด เข้าข้างในด้านละ ๒ บาน ส่วนบน ของซุ้มมีลายประดับทำด้วยโลหะ เหนือขึ้นไปเป็นที่ประดิษฐานพระคเณศร์อยู่ในซุ้มเทวาลักษณ์รูปร่างคล้ายกูป ด้านขวาและซ้ายมีซุ้มยื่นออกมาทั้งสองข้าง ส่วนล่างประกอบด้วยโลหะกลีบบัว ต่อขึ้นไปเป็นเสาเทวาลักษณ์ มีลายกลีบทำด้วยโลหะ ส่วนบนของเสาเป็นลายกระจัง กรอบซุ้มส่วนบนเป็นลายดอกจันทน์ โคง ๒ ข้างลงมาเป็นตัวมกรคายนาคร ตรงกลางของซุ้มเทวาลักษณ์มียอดแหลม องค์พระคเณศร์หล่อด้วยโลหะรมดำ ประทับนั่งราบ พระพักตร์ตรง พระหัตถ์ขวาถือเชือกบ่วงบาศก์วางเหนือเข่าขวา พระหัตถ์ซ้ายถือถาดก้อนน้ำตาล (ขมโมทกะ) อยู่เหนือเข่าซ้าย"

เทวาลักษณ์เศศร์ เป็นที่ประดิษฐานพระคเณศร์ หรือ พระพิฆเนศวร องค์พระพิฆเนศวร ถือเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปวิทยาการทั้งปวง เป็นเทพผู้ขจัดอุปสรรค และเป็นเทพแห่งปัญญา พระคเณศร์องค์นี้ต่างๆ จาก พระพิฆเนศวรที่มีการสร้างไว้ที่ต่างๆ ลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากองค์อื่นๆ คือ พระคเณศร์องค์นี้สวมเทริด หรือชฎาทรงเตี้ยเหมือนกับหน้าเสื่อสวมเทริดที่พระราชทานให้เป็นสัญลักษณ์ของกรมกองเสื่อป่า ในกอง เสนาหลวงรักษารองคัมภีร์ที่สำคัญคือ องค์นี้มีเพียง สองกร ประทับนั่งอยู่เหนือดอกบัวรวมทั้งอาภรณ์ ที่ประดับอยู่รอบองค์ก็ต่างๆ ไปจากพระพิฆเนศวรที่พบเห็นกันทั่วไป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเทวาลักษณ์นี้ไว้ ณ ที่อันเป็นศูนย์กลางของพระราชวังสนามจันทร์ เพื่อเป็น สิริมงคลและเป็นศาลเทพารักษ์สำหรับบวงสรวง แก่พระราชวังสนามจันทร์ จากหลักฐานที่ไพร่พลหลวงได้คำนวณ หาพระฤกษ์ที่เป็นมงคลในการเชิญเทวรูป ประดิษฐานยังหอแก้ว พระราชวังสนามจันทร์ ดังนี้

"...ขอประทานกราบเรียน วันเสาร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ตรงกับเดือน ๓ ขึ้น ๑ ค่ำ เวลา ๔ นาฬิกา กับ ๔๒ นาที ๔๗ วินาที หลังเที่ยง ขอพระราชทานอัญเชิญเสด็จทรงเจริญรูปพระพิฆเนศวร แล้วเชิญขึ้นประดิษฐาน ณ หอแก้ว เป็นปฐมฤกษ์ ไปจนถึงเวลา ๕ นาฬิกา กับ ๔๐ นาที ๔๗ วินาที หลังเที่ยง เป็นที่สุดแห่ง พระฤกษ์..."

พระพิณเนศวร

เทพเจ้าแห่งความสำเร็จ

เจ้าแห่งสติปัญญาและมีอำนาจเหนืออุปสรรคทั้งหมด

ประวัติศาสตร์อันยาวนานของ องค์พระพิณเนศวร ท่านเป็นเทพเจ้าที่สำคัญของชาวอินเดียในหลายๆ ศาสนา และได้เผยแพร่ไปหลายๆ ประเทศทั่วโลกนับได้ว่าท่านเป็นเทพเจ้าที่มีผู้คนนับถือรู้จักกันมากที่สุด เหตุผลสำคัญคือ ท่านเป็นเทพที่ไม่่ว่าจะทำพิธีกรรมในการบูชาเทพเจ้าทั้งหลายในศาสนาพราหมณ์จะต้องได้รับการบูชาท่านก่อนเทพองค์อื่น มิเช่นนั้นในการประกอบพิธีต่าง ๆ จะถือว่าพิธีนั้นไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้น

พระพิณเนศวร แปลว่า เจ้านายสูงสุดของบริวารต่าง ๆ ของพระศิวะมีชื่อเรียกแปลได้ถึงหนึ่งพันกว่าชื่อ และท่านยังเป็นที่เคารพบูชาของผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับศิลปะเกือบทุกคน เพราะจะนับถือท่านเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและสติปัญญาในด้านความคิด และฝีมือในการทำงานยังรวมถึงทางด้านการค้า การศึกษา ความมั่นคงยั่งยืน และในด้านความรักอีกด้วย เพราะฉะนั้นผู้ที่บูชาองค์พระพิณเนศวรจะต้องเชื่อมั่นและทำคุณงามความดีโดยให้นึกถึงท่านก่อนเสมอแล้วจะสำเร็จตามสิ่งที่ต้องการ

สำหรับ พระพิณเนศวรที่พระราชวังสนามจันทร์ เรียกว่า เทวาลักษณ์ศรี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นศาลเทพารักษ์ สำหรับพระราชวังสนามจันทร์ เป็นที่ประดิษฐาน พระคเณศ หรือพระพิณเนศวรเทพเจ้า ผู้มีเศียรเป็นช้างซึ่งเป็นเจ้าแห่งศิลปวิทยาการ การประพันธ์ และเป็นผู้ขจัดอุปสรรคทั้งหมด เทวาลักษณ์ศรีตั้งอยู่ที่ สนามหน้าพระที่นั่งของพระองค์ท่านพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดศิลปวิทยาการและการประพันธ์เป็นพิเศษจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเทวาลักษณ์ศรีไว้ ณ ที่อันเป็นศูนย์กลางพระราชวังสนามจันทร์สำหรับบวงสรวงและเพื่อความเป็นสิริมงคลแห่งพระราชวังสนามจันทร์และเมื่อมองจากพระที่นั่งพินาณปรุชมจะเห็นพระปทุมเจดีย์ เทวาลักษณ์ศรี และพระที่นั่งพินาณปรุชมอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน

ปัจจุบันเทวาลักษณ์ศรี มีประชาชนจำนวนมากมาเดินทางมากราบไหว้ขอพรให้ท่านช่วยเหลือให้สมปรารถนาในสิ่งต่าง ๆ และมักจะประสบความสำเร็จสมประสงค์ทุกประการในสิ่งที่เป็ความดีงามและไม่ผิดศีลธรรม

พระพิฆเนศวรบูชา 5 นิ้ว เนื้อทองเหลืองรมดำ สร้าง 100 องค์ บูชาองค์ละ 5,999 บาท

พระพิฆเนศวรลอยองค์ 2.5 ซม

เนื้อทองคำ สร้าง 9 องค์ ทูลเกล้าถวาย   เนื้อเงิน สร้าง 100 องค์ บูชาองค์ละ 1,500 บาท
 เนื้อนวะ สร้าง 100 องค์ บูชาองค์ละ 1,200 บาท   เนื้อทองแดงขัดเงา สร้าง 15,000 องค์ บูชาองค์ละ 299 บาท
 เนื้อทองแดงรมดำ สร้าง 15,000 องค์ บูชาองค์ละ 299 บาท

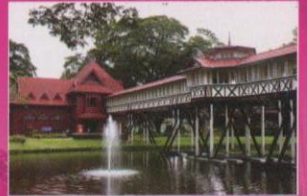
เหรียญพระพิฆเนศวร 3.2 ซม.

เนื้อทองแดงขัดเงา สร้าง 15,000 เหรียญ บูชาเหรียญละ 199 บาท
 เนื้อทองแดงรมดำ สร้าง 15,000 เหรียญ บูชาเหรียญละ 199 บาท

พระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖

๑๐๐ ปี พระราชวังสนามจันทร์
SANAM CHANDRA PALACE CENTENNIAL

๑๐๐ ปี พระราชวังสนามจันทร์
SANAM CHANDRA PALACE CENTENNIAL

สำหรับบริเวณอุทยานของพระตำหนักเขื่อนขันธ์ เพราะพระราชวังสนามจันทร์ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และทรงใช้เป็นสถานที่สำหรับซ้อมรบเสือป่า

❖ **เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2546** คณะกรรมการอำนวยการบูรณะพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เป็นองค์ประธาน ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย นายนาวัน ชันธุริฎ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม และมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนภรณ์ รองอธิการบดีวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายคืนพระราชวังสนามจันทร์ โดยส่งมอบพระที่นั่ง พระตำหนักต่างๆ และเรือนข้าราชการ คำนวณให้สำนักพระราชวังเป็นผู้ดูแลตามพระราชดำริในสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ในปัจจุบันสำนักพระราชวังได้เปิดให้เข้าชมพระที่นั่งพิมานปฐมและห้องพระเจ้ายายในพระที่นั่งพิมานปฐม พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เทวาลัยคเณศร์ พระตำหนักขาลิมงคละอาสน์ พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ พระตำหนักขัณฑ์ขัณฑ์และอนุสาวรีย์ย่าเหล

[Top](#)

::: สถานที่ที่น่าสนใจในพระราชวังสนามจันทร์ :::

สถานที่ที่น่าสนใจในพระราชวังสนามจันทร์

ไม่มีภาพ

◆ **พระที่นั่งพิมานปฐม** เป็นพระที่นั่งองค์แรกที่สร้างขึ้นเมื่อราวปี พ.ศ. 2450 เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน 2 ชั้น แบบตะวันตก แต่ดัดแปลงให้เหมาะกับเมืองร้อน ช่องระบายลมและระเบียงลูกกรงโดยรอบฉลุสลักเป็นลวดลายตามแบบไทยอย่างปราณีตงดงาม พระที่นั่งชั้นบนประกอบด้วยห้องต่างๆ ซึ่งยังมีป้ายชื่อปรากฏอยู่จวบจนปัจจุบัน คือ ห้องบรรทม ห้องสรง ห้องบรรณาคม ห้องกุษา ห้องเสวย และห้องพระเจ้า ซึ่งเป็นหอพระ มีพระพุทธรูปปางปฐมเทศนาอยู่องค์หนึ่ง และยังมีภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังฝีมือ พระยาอนาสนาจิตรกร (จันทร จิตรกร) ซึ่งงดงามน่าชมมาก

..... พระที่นั่งองค์นี้ใช้เป็นที่พักประทับ (โดยเฉพาะก่อนเสด็จฯ ขึ้นเถลิงถวัลย์ราชย์สมบัติ จนถึงปีพุทธศักราช 2458) ที่ทรงพระอักษร ที่เสด็จออกขุนนาง ที่รับรองพระราชอาคันตุกะ และออกให้ราษฎรเข้าเฝ้าฯ มากกว่าพระที่นั่ง และพระตำหนักองค์อื่นๆ

◆ **พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์** เป็นพระที่นั่งที่เชื่อมต่อกับพระที่นั่งวัชรวิมา โดยมโหฬารใหญ่และหลังคาของพระที่นั่งทั้งสององค์เชื่อมติดต่อกัน เครื่องประดับตกแต่งหลังคาเหมือนกัน แต่องค์พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์เป็นพระที่นั่งทรงไทยแบบศาลาโถงองค์ใหญ่ชั้นเดียว หน้าบันอยู่ทางทิศเหนือเป็นรูปจำหลักท้าวอมรินทร์ราชประทานพรประทับอยู่ในพิณปราสาทสามยอด พระหัตถ์ขวาทรงวชิระ พระหัตถ์ซ้ายประทานพร แวดล้อมด้วยบริวาร ประกอบด้วยเทวดาและมนุษย์ห้าหมู่

..... พระที่นั่งองค์นี้ทรงใช้เป็นที่พักงานสโมสรสันนิบาต เสด็จฯ ออกขุนนางเพื่อปรึกษาหารือราชการ เป็นที่อบรมกองเสือป่า และใช้เป็นที่พักแสดงโขนละครต่างๆ พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์เป็นพระที่นั่งที่กว้างขวาง จุคนได้มากจึงมีชื่อเรียกติดปากชาวบ้านว่า " โรงโขน " เดิมเคยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระมหาเศวตฉัตรมาประดิษฐานไว้ภายใน

◆ **พระตำหนักขาลิมงคละอาสน์** เป็นพระตำหนักที่มีลักษณะคล้ายปราสาทขนาดเล็ก ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบเรอเนซองส์ (Renaissance) ของฝรั่งเศส กับอาคารแบบฮาล์ฟทิมเบอร์ (Half Timbered) ของอังกฤษ แต่ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศในประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของสนามใหญ่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระตำหนักนี้ขึ้นราวปีพุทธศักราช 2450 โดยมีหม่อมเจ้าอิทธิเทพสรรค์กฤดากร เป็นสถาปนิกออกแบบ

..... ในปีพุทธศักราช 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามพระตำหนักว่า " พระตำหนักขาลิมงคละอาสน์ " และโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีขึ้นพระตำหนัก เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2560

..... พระตำหนักขาลิมงคละอาสน์ เป็นพระตำหนัก 2 ชั้น ทาสีเขียว

หลังคามุงด้วยกระเบื้องสีแดง ชั้นบนมีห้องทรงพระอักษร ห้องบรรทม และห้องสรง ชั้นล่างทางทิศตะวันตกเป็นห้องรอเฝ้าฯ และเคยใช้เป็น สำนักงานชั่วคราวในการออกหนังสือพิมพ์ดลิตสมิตรรายสัปดาห์

..... พระตำหนักขาสีมงคลอาสน์แห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงใช้เป็นที่พักประทับในฐานะที่ทรงเป็นผู้บัญชาการเสือป่า เมื่อมีการซ้อมรบเสือป่า ณ พระราชวังสนามจันทร์ และพระองค์โปรดที่จะประทับ ตลอดช่วงปลายรัชกาล เมื่อเสด็จฯ ยังพระราชวังสนามจันทร์

◆ พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ เป็นพระตำหนัก 2 ชั้น สร้างด้วยไม้สักทอง ทาสีแดง มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบนีโอคลาสสิกของประเทศทางตะวันตก แต่ได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบบางส่วนให้เหมาะสมกับภูมิอากาศแบบเมืองร้อน พระตำหนักองค์นี้สร้างขึ้นคู่กับพระตำหนักขาสีมงคลอาสน์ โดยมีฉนวนทางเดินทำเป็นสะพานจากชั้นบนด้านหลังของพระตำหนักขาสีมงคลอาสน์ ข้ามคูน้ำเชื่อมกับชั้นบนด้านหน้าของพระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ สะพานดังกล่าวหลังคามุงกระเบื้อง และติดหน้าต่างกระจกทั้งสองด้านตลอดความยาวของสะพานที่เชื่อมติดต่อกัน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระตำหนักนี้ ในราวปีพุทธศักราช 2459 โดยมีหม่อมเจ้าอิทธิเทพสรรค์ กฤดากร เป็นสถาปนิกออกแบบ

..... พระตำหนักขาสีมงคลอาสน์ พระตำหนักมารีราชรัตบัลลังก์ และฉนวนสะพานเชื่อมพระตำหนัก เป็นกลุ่มอาคารที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นด้วยแรงบันดาลใจพระราชหฤทัยจากบทละครเรื่อง "My Friend Jarlet" ของ "Arnold Golsworthy" และ "E.B. Norman" ซึ่งทรงแปลบทละครเรื่องนี้เป็นภาษาไทยชื่อว่า "มิตรแท้" โดยทรงนำชื่อตัวละครในเรื่องมาเป็นชื่อของพระตำหนัก

◆ อนุสาวรีย์ย่าเหล

" ย่าเหล " เป็นสุนัขพันธุ์ทางหางเป็นพวง สีขาวดำ หุดก เกิดในเรือนจำจังหวัดนครปฐม เป็นสุนัขของหลวงชัยอาญา (โปห์ เคชนันท์) ซึ่งเป็นพระตำมร (ผู้ควบคุมนักโทษ) อยู่ในขณะนั้น (ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น พระพุทธเกษตรานุรักษ์) เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ตรวจเรือนจำ ทอดพระเนตร " ย่าเหล " ซึ่งเป็นลูกสุนัข ก็ตรัสชมว่าน่าเอ็นดู ต่อมาหลวงชัยอาญา จึงนำมเกลี้ยงถวาย จึงทรงรับมาเลี้ยงและพระราชทานนามว่า " ย่าเหล "

..... " ย่าเหล " ได้รับการเลี้ยงดูอยู่ในราชสำนักใกล้ชิดพระยุคลบาท มีความเฉลียวฉลาด และมีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างยิ่ง จึงเป็นที่โปรดปรานของพระองค์เป็นอย่างมาก

..... คืนหนึ่ง " ย่าเหล " ได้หนีออกมาเที่ยวตามวิสัยสัตว์ และได้กัดกับสุนัขอื่นในบริเวณกรมทหาร มหาดเล็กรักษาพระองค์ (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของกรมการรักษาดินแดน) และพลัดถูกลูกกระสุน ซึ่งทหารผู้หนึ่งได้ยิงปืนออกมา เมื่อได้ยินเสียงสุนัขกัดกัน และไม่ทราบว่กระสุนได้พลัดไปถูกย่าเหล

..... การสูญเสีย " ย่าเหล " สุนัขที่โปรดปรานในครั้งนี้ ทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เศร้าสลดพระทัยเป็นอย่างยิ่ง จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานศพ " ย่าเหล " เป็นอย่างดี และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง " อนุสาวรีย์ย่าเหล " ขึ้นด้วยโลหะทองแดง ณ บริเวณด้านหน้าพระตำหนักขาสีมงคลอาสน์ และทรงพระราชพินัยคำไว้อาลัย ซึ่งออกมาจากความรู้สึกส่วนลึกของพระราชหฤทัยของพระองค์ จารึกไว้บนแผ่นทองแดงใต้อนุสาวรีย์แห่งนี้ด้วย

◆ เทวาลัยคเณศร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นศาลเทพารักษ์สำหรับพระราชวังสนามจันทร์ เป็นที่ประดิษฐานพระคเณศร์ หรือพระพิฆเนศวรเทพเจ้าผู้มีเศียรเป็นช้าง ซึ่งเป็นเจ้าแห่งศิลปวิทยาการ การประพันธ์และเป็นผู้จัดอุปสรรคทั้งมวล เทวาลัยคเณศร์ตั้งอยู่ที่สนามหญ้าหน้าพระที่นั่ง